

Ημ/νία: 11/03/2015

Α. Π.: ΥΠΟΠΑΙΘ/ΤΝΠΚΕ/40928/50

Απάντηση στο έγγραφο: ΥΠΟΠΑΙΘ/ΤΝΠΚΕ/40928/50

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ &
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΤΟΜΕΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**

Αρ. Φ.: 3

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : tmnpke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Φώτη Γραικό
2. Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας
και Τουρισμού
3. Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής
Ανασυγκρότησης

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 57/12.2.2015 Ερώτηση με θέμα: «Προστασία διατηρητέων κτηρίων»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 57/12.2.2015 Ερώτησης του Βουλευτή κ. Φώτη Γραικού και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες μας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Κατά ρητή συνταγματική επιταγή (παρ. 1 και 6 του άρθρου 24 του Συντάγματος) «η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός». Τα δε μνημεία, οι παραδοσιακές περιοχές και τα παραδοσιακά στοιχεία προστατεύονται από το Κράτος. Σε εκτέλεση της συνταγματικής αυτής διάταξης εκδόθηκε ο Νόμος 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς». Σύμφωνα με αυτό τον Νόμο, στην προστασία υπάγεται η πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας (άρθρο 1), στην οποία μεταξύ άλλων περιλαμβάνονται και τα νεώτερα ακίνητα μνημεία που είναι μεταγενέστερα του 1830 και των οποίων η προστασία επιβάλλεται λόγω της ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους (άρθρο 2, παρ. β, εδ. ββ).

Με το χαρακτηρισμό ενός κτηρίου ως νεώτερου μνημείου και μιας περιοχής ως ιστορικού τόπου, σύμφωνα με την παραπάνω νομοθεσία, εξυπηρετείται το δημόσιο συμφέρον και προστατεύεται το κοινό αγαθό. Το ΥΠΟΠΑΙΘ έχει τη δυνατότητα να ορίσει χρήσεις και ειδικούς όρους δόμησης, σύμφωνα με τα άρθρα 10,14 και 16 του Ν. 3028/2002, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 3 και 4 του ίδιου Νόμου για κάθε εργασία, επέμβαση ή αλλαγή χρήσης σε ακίνητα μνημεία ή πλησίον αυτών απαιτείται έγκριση του Υπουργού Πολιτισμού ύστερα από γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι, σε πολλές περιπτώσεις, οι όροι που τίθενται καθώς και οι χρήσεις είναι ευνοϊκότερες για τον ιδιοκτήτη από αυτές που τίθενται από τον Γ.Ο.Κ.

Σύμφωνα με το άρθρο 11, παρ. 2 του Ν. 3028/2002, «ο κύριος ή νομέας ενός μνημείου υποχρεούται να μεριμνά για την άμεση εκτέλεση των εργασιών συντήρησης, στερέωσης ή προστασίας του μνημείου χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, με δική του δαπάνη και υπό την εποπτεία και τις υποδείξεις των αρμοδίων Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού». Επιπλέον, στο ίδιο άρθρο αναφέρεται ότι «το Δημόσιο ή οι ΟΤΑ υποχρεούνται να καλύπτουν το σύνολο ή μέρος των δαπανών συντήρησης, στερέωσης ή άλλης εργασίας προστασίας μνημείου που δεν τους ανήκει, εφόσον α) αυτές αφορούν μνημείο που κρίνεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου ότι πρέπει να καταστεί επισκέψιμο για το κοινό και υπερβαίνουν ένα εύλογο ποσό, β) ο κύριος, ο νομέας ή ο κάτοχος δεν είναι υπαίτιος για τη φθορά που το μνημείο έχει υποστεί και γ) η οικονομική κατάσταση του υπόχρεου δεν του επιτρέπει να καταβάλει τη δαπάνη. Στην περίπτωση αυτή ο κύριος, ο νομέας ή ο κάτοχος του μνημείου οφείλει να επιτρέπει

την πρόσβαση του κοινού σε αυτό υπό προϋποθέσεις και για χρονικό διάστημα που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου».

Το παραπάνω εδάφιο δεν έχει εφαρμοσθεί μέχρι σήμερα, διότι θα πρέπει επιλυθούν θέματα που αφορούν στα δικαιώματα της ιδιοκτησίας, όπως αυτά καθορίζονται από το Σύνταγμα.

Αν και δεν έχει ακόμη εκδοθεί το σχετικό Προεδρικό Διάταγμα, το οποίο προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 48 του Ν. 3028/2002 (ΦΕΚ 153/τ. Α'/28.6.2002) «Για την θεσμοθέτηση επιχορηγήσεων και φορολογικών κινήτρων υπέρ των διατηρητέων κτηρίων και μνημείων της χώρας», ωστόσο, έχουν ληφθεί ευνοϊκά μέτρα, από πλευράς Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, για τους ιδιοκτήτες των ιστορικών διατηρητέων κτηρίων. Διευκρινίζεται ότι από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού προστατεύονται τα κτήρια που έχουν χαρακτηρισθεί ως έργα τέχνης ή / και ιστορικά διατηρητέα μνημεία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1469/1950, «περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενεστέρων του 1830» και τα χαρακτηρισμένα, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς», νεότερα ακίνητα μνημεία που είναι μεταγενέστερα του 1830 και των οποίων η προστασία επιβάλλεται λόγω της αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, κοινωνικής, εθνολογικής, λαογραφικής, τεχνικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους. Επίσης, προστατεύονται και τα κτήρια που έχουν χαρακτηρισθεί με προγενέστερη νομοθεσία, ήτοι του άρθρου 15 του Ν. 2447/1920 και του άρθρου 52 του κωδ. Νόμου 5351/1932 «περί αρχαιοτήτων». Εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 73, παρ. 10 του Ν. 3028/2002 «τα πολιτιστικά αγαθά που έχουν χαρακτηρισθεί ως προστατευόμενα σύμφωνα με τις διατάξεις της προϊσχύουσας νομοθεσίας, προστατεύονται στο εξής κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου».

Κατά συνέπεια, όλα τα κτήρια (αρχαία, βυζαντινά, Νεώτερα) τα οποία έχουν χαρακτηρισθεί από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, θεωρούνται Μνημεία και πρέπει να εντάσσονται στην παράγραφο 7 του άρθρου 24 του Ν. 2130/1993 «περί απαλλαγών επιβολής του ΤΑΠ», όπως έχει προτείνει η Γενική Διεύθυνση Αναστήλωσης Μουσείων και Τεχνικών Έργων με το υπ' αριθμ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/320252/35704-10/12/2014 έγγραφο προς τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών.

Παράλληλα, η Διεύθυνση Φορολογίας Κεφαλαίου του Υπουργείου Οικονομικών εκτιμά ότι, σε περίπτωση που συγκεκριμένο κτήριο χαρακτηρίζεται από τον αρμόδιο Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού ως (ιστορικό διατηρητέο) μνημείο, όσον αφορά στον ΕΕΤΗΔΕ, πρέπει να ληφθεί υπόψη η ευνοϊκότερη ρύθμιση, ως ιστορικό και αρχαιολογικό μνημείο, και επομένως να απαλλάσσεται, εφόσον πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις.

Επίσης, σύμφωνα με το Ν. 3842/2010 (ΦΕΚ 58/τ.Α'/23.4.2010), που αφορά σε «αποκατάσταση φορολογικής δικαιοσύνης, αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις» και ειδικότερα κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 19 του άρθρου 8 του προαναφερθέντος νόμου, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτισμού και Τουρισμού καθορίζεται η διαδικασία διαπίστωσης, έναρξης και πέρατος των εργασιών, ο προσδιορισμός του είδους των εργασιών και κάθε άλλο θέμα που αφορά στην ανακατασκευή εν όλω ή εν μέρει καταστραφέντων μελών κτηρίων ή κτισμάτων, που προστατεύονται κατά τις διατάξεις των άρθρων 6 και 16 του Ν. 3028/2002, αλλά και του προγενέστερου αυτού Ν. 1469/1950, και προσδιορίζεται ιδιαίτερη φορολογική μεταχείρισή των.

Εν συνεχεία στο ΦΕΚ 859/τ.Β'/16.3.2011, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτισμού και Τουρισμού, ορίζονται σαφώς οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων της περ. α' της παραγράφου 1 του άρθρου 23 του ΚΦΕ (Ν. 2238/1994), όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις της παραγράφου 19 του άρθρου 8 του Ν. 3842/2010 (Ανακατασκευή διατηρητέων κ.λ.π. κτηρίων ή κτισμάτων).

Στο πλαίσιο παροχής οικονομικών κινήτρων για την προστασία των μνημείων έχει εγκριθεί, σύμφωνα με τη με αρ. πρωτ. 23886/31.5.2007 Υπουργική Απόφαση, που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 964/Β/15.6.2007, «με χρέωση του λογαριασμού του Ν. 128/1975, η καταβολή στα πιστωτικά ιδρύματα τόκων, που αναλογούν σε επιδότηση επιτοκίου με ποσοστό ίσο με το 50% του επιτοκίου χορηγήσεων επί των νέων δανείων που θα χορηγηθούν, σύμφωνα με τις διατάξεις της υπ' αριθμ. 515/17.6.1985 πράξης του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει για το σύνολο της Επικράτειας και μέχρι ποσού 100.000 ευρώ για την αποκατάσταση παραδοσιακών και διατηρητέων κτηρίων που προορίζονται για κατοικία». Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις της υπ' αριθμ. 92634/Β. 1656/10.10.1995 Υπουργικής Απόφασης, όπως αυτή ισχύει.

Επιπλέον, ισχύουν φορολογικές ελαφρύνσεις, που καθορίζονται από διατάξεις του Υπουργείου Οικονομικών και αφορούν στην απαλλαγή της καταβολής του τέλους ακίνητης περιουσίας (ΕΝΦΙΑ) στα κτήρια που έχουν χαρακτηρισθεί ως νεώτερα μνημεία και είναι παλαιότερα των 100 ετών, αλλά και μειώσεις κατά τις μεταβιβάσεις κτηρίων χαρακτηρισμένων ως μνημείων. Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφο 2 του Ν. 4223/2013, (ΦΕΚ 287/τ.Α'/31.12.2013) «Απαλλάσσονται από τον ΕΝΦΙΑ και τα δικαιώματα στα ακίνητα για τα οποία:

α) Υφίσταται απαγόρευση οποιασδήποτε χρήσης, σύμφωνα με τον ισχύοντα Πολεοδομικό Σχεδιασμό, ιδίως ρυμοτομικό βάρος, ρυμοτομική απαλλοτρίωση, δέσμευση ακινήτου για κοινωφελή ή κοινόχρηστο σκοπό ή για λόγους προστασίας μνημείων και αρχαιοτήτων, ιδίως αρχαιολογική δέσμευση για ανασκαφές, κήρυξη αρχαιολογικού χώρου, καθώς και για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος, που έχει επιβληθεί από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, αποκλειστικά κατά το μέρος για το οποίο υφίσταται ή ως άνω απαγόρευση.

Σε περίπτωση μερικής απαγόρευσης χρήσης ακινήτου, εκτός σχεδίου πόλης ή οικισμού, ο Ε.Ν.Φ.Ι.Α. μειώνεται κατά τριάντα τοις εκατό (30%). Σε περίπτωση μερικής απαγόρευσης χρήσης ακινήτου εντός σχεδίου πόλης ή οικισμού, ο ΕΝΦΙΑ μειώνεται κατά εξήντα τοις εκατό (60%)».

Σύμφωνα δε με το άρθρο 5 απαλλάσσονται τα προστατευόμενα από το ΥΠ.ΠΟ.Α. μνημεία του συμπληρωματικού φόρου, και συγκεκριμένα: «...Στη συνολική αξία του πρώτου εδαφίου δεν συνυπολογίζεται η αξία των δικαιωμάτων επί των κτηρίων που είναι προγενέστερα των εκάστοτε τελευταίων εκατό (100) ετών και τα οποία, έχουν χαρακτηρισθεί ως ιστορικά διατηρητέα μνημεία ή ως έργα Τέχνης, καθώς και των τυχόν αναλογούντων σε αυτά ποσοστών των επί των γηπέδων ή οικοπέδων στα οποία βρίσκονται».

Τέλος το Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων συναινεί στην κατάρτιση ενός συνολικού πλαισίου που να αφορά στην συγχρηματοδότηση των διατηρητέων μνημείων, που ανήκουν σε ιδιώτες και φορείς, από το ΕΣΠΑ μέσω της αρμόδιας Διεύθυνσης Προστασίας και Αναστήλωσης Νεώτερων και Σύγχρονων Μνημείων. Επισημαίνεται ότι προϋπόθεση για την ένταξη στο τρέχον ΕΣΠΑ (τομέας Πολιτισμού) αποτελούσε η κατοχή του μνημείου από το Δημόσιο ή Δημόσιο φορέα, ενώ τα ιδιωτικά διατηρητέα μνημεία μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν και να επιδοτηθούν μέσω του Αναπτυξιακού Νόμου από το ΕΣΠΑ.

Ο Αναπληρωτής Υπουργός
Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων
ΝΙΚΟΣ ΞΥΔΑΚΗΣ

Εσωτερική Διανομή:

1. Υ.ΠΟ.ΠΑΙ.Θ –
Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τομέα Παιδείας και Θρησκευμάτων
2. ΓΔΑΜΤΕ
3. ΔΠΑΝΣΜ
4. Διεύθυνση Προμηθειών, Υποδομών και
Διαχείρισης Υλικού

ΑΚΡΙΒΕΣ ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Από το πρωτότυπο.....

Αθήνα..... 11-3-15

Η Προϊσταμένη του Τμήματος

ΙΩΑΝΝΑ ΓΑΛΑΝΗ-ΚΑΖΑΜΙΑΚΗ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΣ